

Anmälda brott

Preliminär statistik för första halvåret 2016

Anmälda brott

Statistiken över *anmälda brott* omfattar alla händelser som har anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, och andra brottsutredande myndigheter, så kallade anmälda brott. De anmälda brotten inkluderar även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Sammanfattning

Samtliga anmälda brott

- Under första halvåret 2016 anmäldes totalt 748 000 brott, vilket är 3 procent fler anmälda brott än motsvarande period föregående år.
- De brottskategorier som ökade mest i antal anmälda brott var bedrägeribrott och skadegörelsebrott. De enskilda brottstyper som ökade mest i antal anmälningar var datorbedrägeri, skadegörelse (ej klotter) mot stat, kommun, landsting och övrigt klotter.
- De brottskategorier som minskade mest i antal anmälda brott var stöld- och tillgreppsbrott samt narkotikabrott. De enskilda brottstyper som minskade mest i antal anmälda brott var övrig stöld och snatteri, klotter mot kollektivtrafiken, annan skadegörelse (ej klotter), bedrägeri med så kallad bluffaktura och eget bruk av narkotika.

Anmälda brott mot person

- Under första halvåret 2016 anmäldes och registrerades 130 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är 6 procent fler anmälda brott än första halvåret 2015.
- Enskilda brottstyper för vilka antalet anmälda brott ökade mest var bland annat misshandel (+9 %), olaga hot (+7 %) och sexualbrott (+13 %).
- Enskilda brottstyper för vilka antalet anmälda brott minskade mest var bland annat olaga tvång, avlyssning m.m. (–8 %) och ofredande (–1 %).

Anmälda stöld- och tillgreppsbrott

- Under första halvåret 2016 anmäldes och registrerades 242 000 tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket är en minskning av antalet anmälda brott med 4 procent jämfört med första halvåret 2015.
- De enskilda brottstyper som minskade mest i antal anmälda brott var biltillgrepp (–11 %) och stöld ur och från motordrivna fordon (–7 %).
- Enskilda brottstyper som ökade mest i antal anmälda brott var bland annat cykelstöld (+2%).

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendeflödet till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Den visar antalet händelser som har anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter, så kallade anmälda brott.

Statistiken redovisas i huvudsak i enlighet med den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall förekommer dock information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet. Det gäller till exempel anmälda fall av misshandel, som bland annat redovisar den utsatta personens ålder och kön. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket är fallet för en stor del av brotten i den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

När du tolkar statistiken *tänk på följande*:

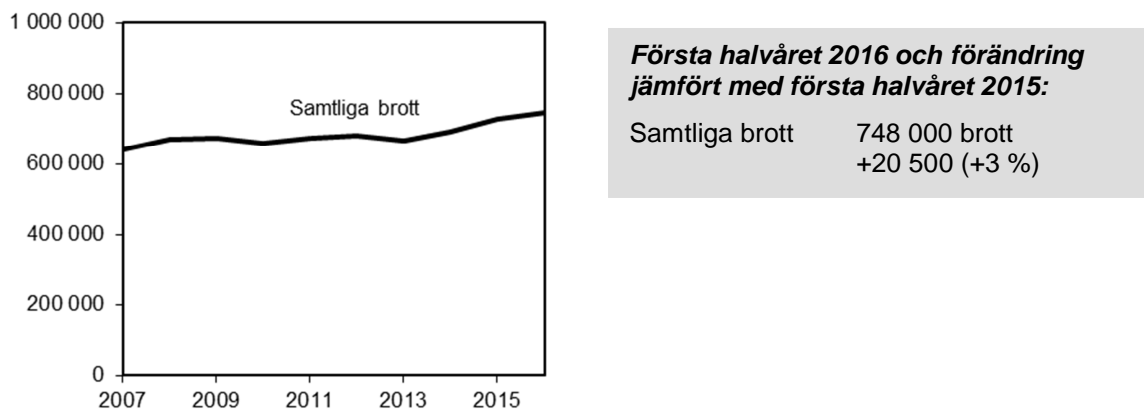
- Statistiken visar antalet *anmälda* brott och *inte* det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de faktiska begångna brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp, och endast för enstaka brottstyper kan anmälningsstatistiken antas ge en ungefärlig bild av hur många brott som verkligen begås.
- Det faktiska antalet brott är oftast högre än det antal anmälda brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet brott är lägre än antalet anmälda händelser. Det beror på att dessa anmälda brott främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att klargöra om ett mord eller dråp har begåtts eller inte.
- Benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta gör det svårare att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället faktiskt ökar eller minskar.
- Antalet anmälda brott för vissa brottstyper, som narkotika- och trafikbrott, beror till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.
- Förändringar i lagstiftningen kan påverka utvecklingen av vilka brott som anmäls.

Utvecklingen för samtliga anmälda brott

Under det första halvåret 2016 anmäldes och registrerades totalt 748 000¹ brott vid polis, tull eller åklagare. Det är 3 procent fler anmälda brott jämfört med första halvåret 2015. Under de första halvåren de senaste tio åren har de anmälda brotten ökat med 16 procent. Ökningen har skett successivt sedan det första halvåret 2007.

---

¹ Antalet anmälda brott redovisas som avrundade tal, efter principen om tre informationsgivande siffror. Exempel: 416 327 brott avrundas till 416 000 och 1 564 brott avrundas till 1 560, medan 373 brott förblir 373.

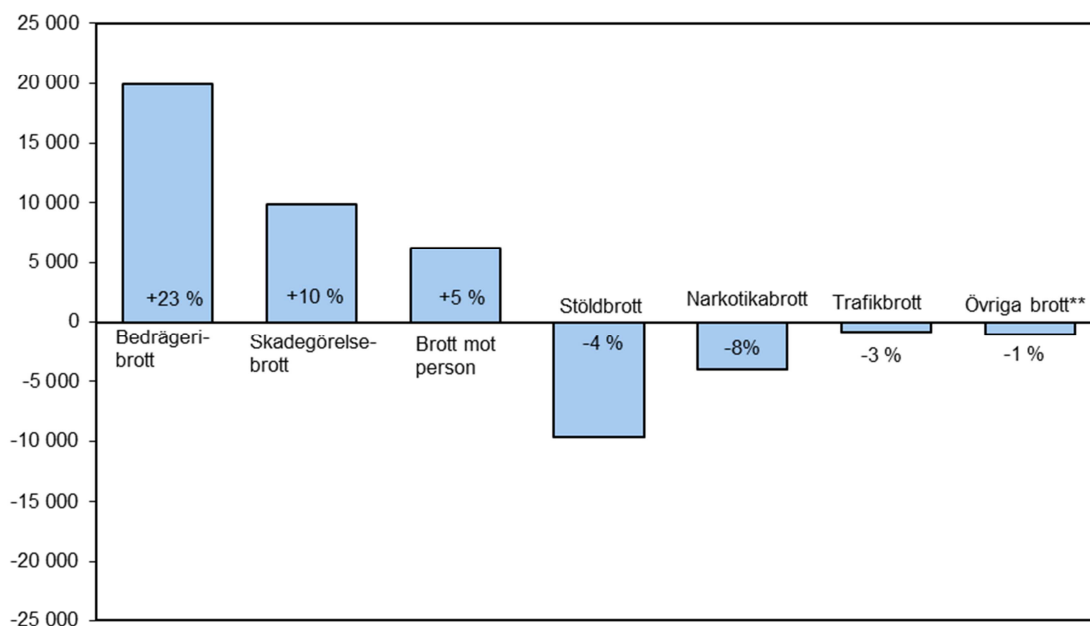

Figur 1. Det totala antalet anmälda brott, första halvåren 2007–2016.

Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över anmälda brott redovisas efter sju breda brottskategorier samt för ett urval av enskilda brottstyper.

Antalet anmälda bedrägeribrott och skadegörelsebrott var de brottskategorier som ökade mest i antal under det första halvåret 2016. De brottskategorier för vilka antalet anmälda brott minskade mest under samma period var stöld- och tillgreppsbrott samt narkotikabrott.

Figur 2. Förändringar i antalet anmälda brott mellan första halvåret 2016 och första halvåret 2015 (procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas i staplarna).

* Förändringarna i procent redovisas efter avrundade siffror. En ökning med 0,1 % redovisas t.ex. som ingen förändring.

** Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud.

Brottstypernas utveckling

De enskilda brottstyper för vilka antalet anmälda brott ökade mest var datorbedrägeri, skadegörelse (ej klotter) mot stat, kommun, landsting, övrigt klotter, misshandel inklusive grov (ej med dödlig utgång) och bidragsbrott mot Försäkringskassan. De enskilda brottstyper för vilka antalet anmälda brott tvärtom minskade mest var övrig stöld och snatteri, klotter mot kollektivtrafiken, annan skadegörelse (ej klotter), bedrägeri med så kallad bluffaktura samt eget bruk av narkotika.

Urval av brottstyper där anmälningarna ökade första halvåret 2016	Förändring jämfört med första halvåret 2015		Urval av brottstyper där anmälningarna minskade första halvåret 2016	Förändring jämfört med första halvåret 2015	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Datorbedrägeri	+23 600	+87 %	Övrig stöld och snatteri	-9 400	-6 %
Skadegörelse (ej klotter) mot stat, kommun, landsting	+12 500	+164 %	Klotter mot kollektivtrafiken	-4 620	-22 %
Övrigt klotter	+5 850	+22 %	Annan skadegörelse (ej klotter)	-4 420	-21 %
Misshandel	+3 520	+9 %	Bedrägeri med hjälp av s.k. bluffaktura	-2 310	-30 %
Bidragsbrott mot Försäkringskassan	+1 740	+78 %	Eget bruk av narkotika	-2 280	-9 %

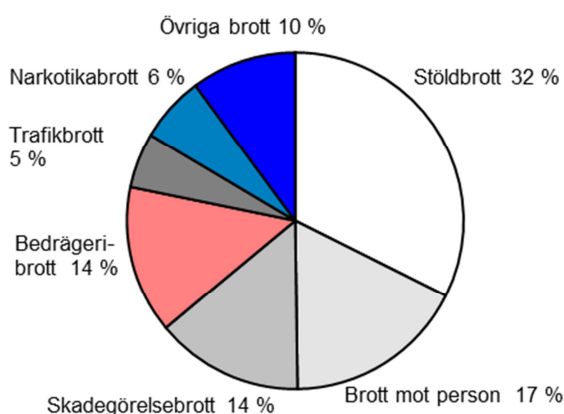
Tabell 1. Anmälda brott som ökat respektive minskat under första halvåret 2015.

Brottsstrukturen för anmälda brott

Under första halvåret 2016 utgjorde anmälda stöldbrott 32 procent av samtliga anmälda brott, medan motsvarande andel för brott mot person uppgick till 17 procent. Anmälda skadegörelse- och bedrägeribrott utgjorde 14 procent vardera av samtliga brott som anmäldes under första halvåret 2016.

Den senaste tioårsperioden utmärks av att de anmälda stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott under det första halvåret har minskat med 11 procentenheter sedan det första halvåret 2007, medan de flesta övriga brottskategorier har ökat andelsmässigt. Andelen anmälda brott mot person (3–7 kap. brottsbalken) och skadegörelsebrott har ökat med 1 procentenhet vardera. De anmälda bedrägeribrotten har ökat mest i andel under perioden, 8 procentenheter, medan andelen anmälda trafikbrott har minskat med 1 procentenhet². De anmälda narkotikabrottens andel av samtliga anmälda brott är oförändrad sedan det första halvåret 2007.

² Talen redovisas avrundade, men differensen räknas utifrån tal *med* decimaler. Detta kan illustreras av beräkningen $5,61 - 6,48 = -0,9$ som vid avrundning blir: $6 - 6 = -1$.

Första halvåret 2016 jämfört med första halvåret 2007:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott. Skillnaden redovisas i procentenheter.)

	2007	2016	Skillnad
Stöldbrott	44	32	-11
Brott mot person	16	17	+1
Skadegörelsebrott	14	14	+1
Bedrägeribrott	6	14	+8
Trafikbrott	6	5	-1
Narkotikabrott	6	6	±0
Övriga brott	9	10	+1

Figur 3. Anmälda brott inom olika brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott (748 000) under första halvåret 2016.

Utvecklingen av anmälda brott mot person

Med brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. brottsbalken. Misshandel, ofredande samt olaga hot är de brottstyper för vilka flest anmälningar görs, sett till det totala antalet anmälda brott mot person. Tillsammans utgjorde de 75 procent av de anmälda personbrotten under första halvåret 2016

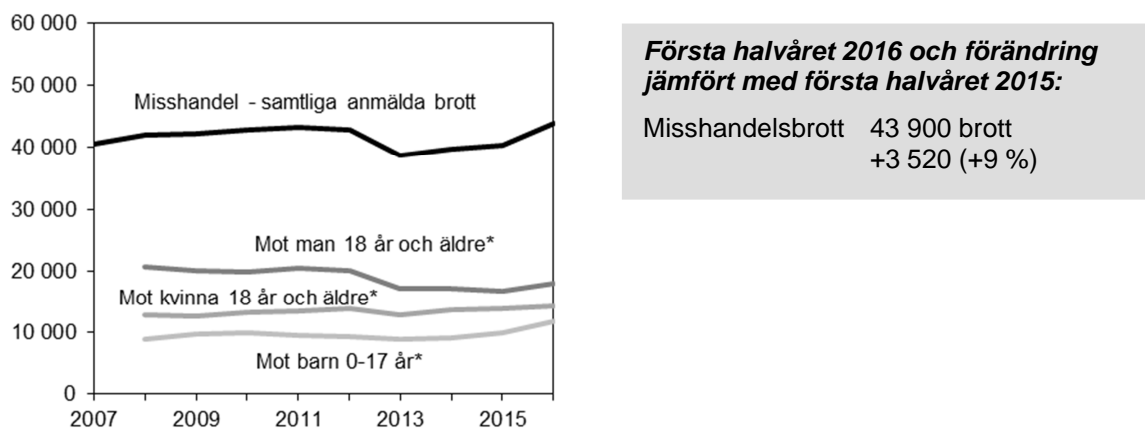
Under det första halvåret 2016 anmäldes 130 000 brott mot person, vilket är 6 procent fler än motsvarande period 2015.

Av det totala antalet anmälda brott under första halvåret 2016 utgjorde anmälda brott mot person 17 procent. Av dessa utgjorde anmälda brott om misshandel 34 procent. Andra brottstyper som ingår i kategorin är bland annat dödligt våld, sexualbrott, vållande till annans död eller kroppsskada, grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse och egenmäktighet med barn. I detta kapitel beskrivs utvecklingen för ett urval av dessa brottstyper.

Misshandel och fridskränkning

Totalt anmäldes 43 900 *misshandelsbrott* under första halvåret 2016, vilket innebär en ökning med 9 procent jämfört med motsvarande period 2015. Anmäld misshandel mot kvinnor och mot män utgjorde 32 respektive 41 procent av de anmälda misshandelsbrotten, medan 27 procent avsåg barn (0–17 år).

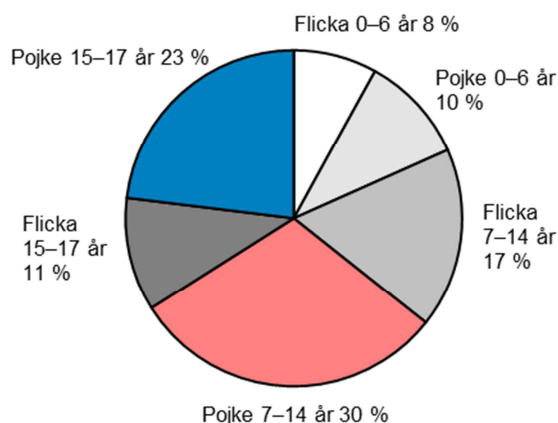
Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre ökade med 3 procent till 14 200 anmälda brott, medan antalet anmälda misshandelsbrott mot man 18 år eller äldre ökade med 7 procent, till 17 900. Under de första halvåren de senaste tio åren har de anmälda misshandelsbrotten ökat med 7 procent.

Figur 4. Antal anmälda misshandelsbrott, första halvåren 2007–2016.

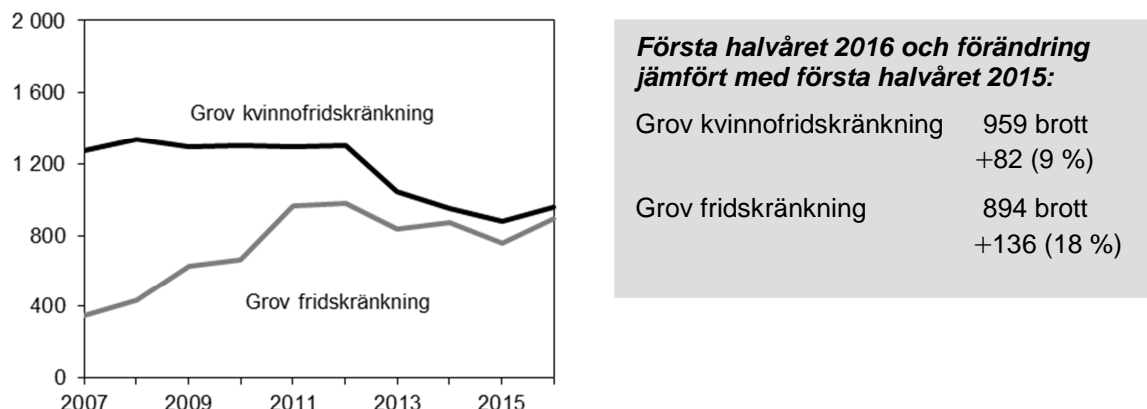
*Fram till juni 2007 samredovisades misshandel mot barn 15–17 år med misshandel mot kvinna 18 år och äldre respektive mot man 18 år och äldre. Jämförelser i dessa kategorier kan därför inte göras för 2007.

Av de anmälda misshandelsbrotten mot barn riktades 4 280 (36 %) mot flickor och 7 550 (64 %) mot pojkar. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 0–6 år ökade med 12 procent (+224) jämfört med det första halvåret 2015. Likaså ökade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år med 12 procent, till 5 640.

Figur 5. Andelar anmälda misshandelsbrott mot barn, efter kön och ålder, i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (11 800) under första halvåret 2016.

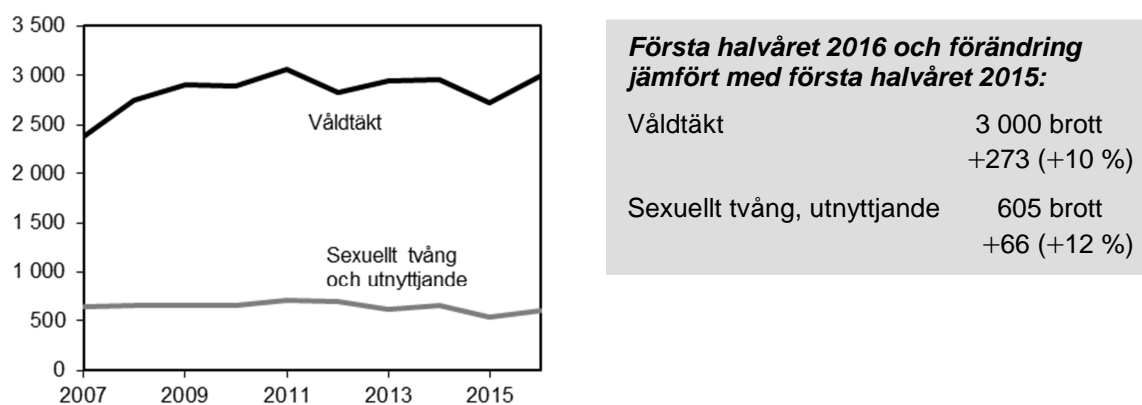
Antalet anmälda brott under första halvåret 2016 gällande *grov kvinnofridskränkning* ökade med 9 procent (+82 brott) jämfört med det första halvåret 2015. Även antalet anmälda brott om *grov fridskränkning* ökade, med 18 procent (+136 brott). Under de första halvåren de senaste tio åren har anmälda brott om grov kvinnofridskränkning minskat med 25 procent, medan antalet gällande *grov fridskränkning* har mer än fördubblats. Eftersom dessa brottstyper består av ett flertal underliggande brottstyper, såsom misshandel och olaga hot, som sammantaget utgör ett led i en upprepad kränkning, är utvecklingen av de anmälda fridsbrotten beroende av polisens och åklagarnas hantering av dessa brott.

Figur 6. Antalet anmälda brott om grovt kvinnofridskränkning respektive grovt fridskränkning, första halvåret 2007–2016.

Våldtäkt och andra sexualbrott

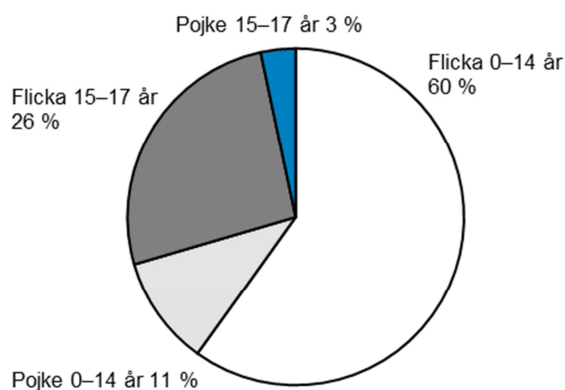
Första halvåret 2016 anmäldes 9 310 *sexualbrott*, vilket innebär en ökning med 13 procent jämfört med första halvåret 2015. Anmälda brott om *sexuellt ofredande* ökade med 21 procent till 4 950 brott, medan anmälda brott om *sexuellt tvång, utnyttjande med mera* ökade med 12 procent till 605 brott. Antalet anmälda *våldtäktsbrott* ökade med 10 procent, till 3 000 brott.

Figur 7. Totalt antal anmälda våldtäkter och brott om sexuellt tvång och utnyttjande, första halvåret 2007–2016.

Av det totala antalet anmälda våldtäkter utgjorde 1 320 brott om våldtäkt mot barn (0–17 år). I 86 procent av de anmälda brotten var brottsoffret en flicka och i 14 procent en pojke. Pojkar som brottsoffer är främst representerade i åldersgruppen under 15 år. För de anmälda brotten med vuxna offer var 96 procent av brottsoffren kvinnor och 4 procent män.

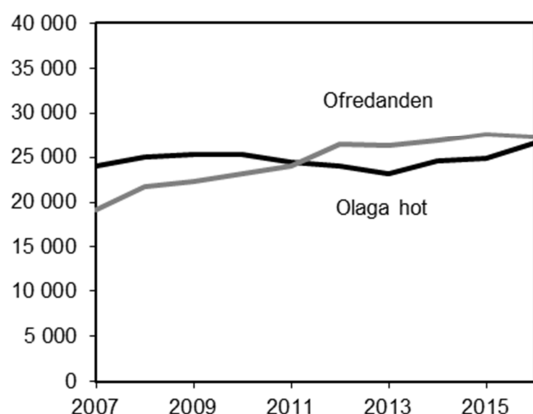

Figur 8. Andelar anmälda våldtäkter mot barn, efter kön och ålder, i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn (1 320) under första halvåret 2016.

Antalet anmälda våldtäkter har ökat sedan det första halvåret 2005. Ökningen kan delvis förklaras av att en ny sexualbrottslagstiftning trädde i kraft den 1 april 2005. Den innebär bland annat att vissa gärningar som tidigare rubricerades som sexuellt utnyttjande kom att rubriceras som våldtäkt. Effekten av lagändringen slog igenom i statistiken på så vis att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång och utnyttjande minskade de närmaste åren efter lagändringen, medan antalet anmälda våldtäktsbrott ökade. Den 1 juli 2013 skärptes sexualbrottslagstiftningen återigen; bland annat utvidgades begreppet våldtäkt till att omfatta de fall där offret reagerat med passivitet. Vid tolkning av statistiken bör man tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ge upphov till årliga variationer i statistiken. Även förändringar i anmälningsbenägenheten kan påverka antalet anmälda våldtäkter.

Olaga hot och ofredande

Under första halvåret 2016 anmäldes 26 600 *olaga hot*, vilket innebär en ökning med 7 procent jämfört med första halvåret 2015. Däremot minskade antalet anmälda *ofredanden* med 1 procent, till 27 400 brott.

Första halvåret 2016 och förändring jämfört med första halvåret 2015:

Olaga hot	26 600 brott +1 690 (+7 %)
Ofredande	27 400 brott -257 (-1 %)

Figur 9. Antal anmälda olaga hot och ofredanden, första halvåret 2007–2016.

De första halvåren under de senaste tio åren har antalet anmälda brott om ofredande ökat kontinuerligt. De anmälda brotten om olaga hot ökade fram till 2010, för att sedan minska under ett par år. Sedan 2013 har de anmälda hotbrotten ökat. När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det konstateras att de anmälda brotten, i likhet med de för misshandel mot ungdomar (7–14 år), minskar tydligt under

sommarmånaderna.

Dödligt våld

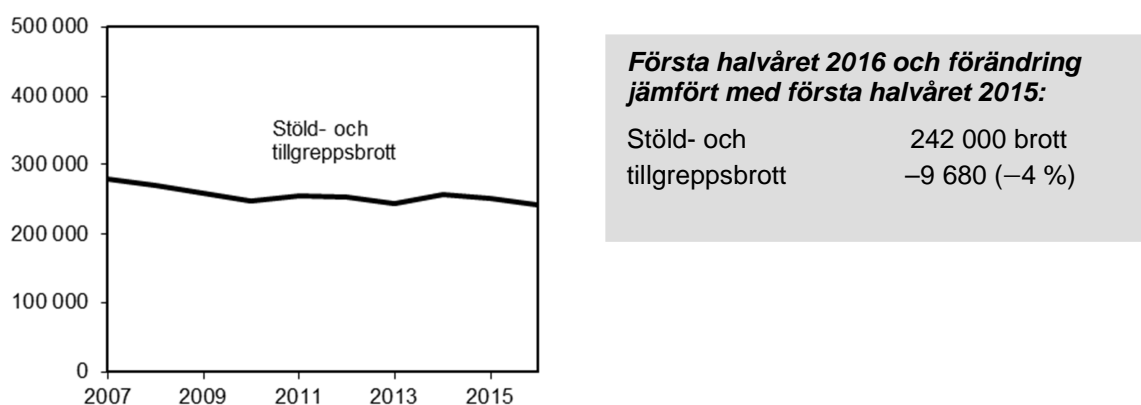
Statistiken över anmälda brott ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld som sker i Sverige årligen, och uppgiften redovisas därför inte här. För att kunna presentera en korrekt uppgift om antalet konstaterade fall av dödligt våld i Sverige, genomför Brå årligen en specialstudie där varje enskild anmälan av fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död granskas. Resultatet av studien presenteras i en särskild rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats: <http://www.bra.se/bra/brott-och-statistik/mord-och-drap.html>. Den senaste rapporten redovisar resultaten för hela 2015.

Utvecklingen för anmälda stöld- och tillgreppsbrott

Med stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. Sett till samtliga anmälda stöld- och tillgreppsbrott är stöld ur och från motordrivet fordon och cykelstöld de antalsmässigt största brottstyperna inom kategorin. Tillsammans utgjorde de 23 procent av de anmälda stöld- och tillgreppsbrotten under första halvåret 2016.

De anmälda *stöld- och tillgreppsbrotten* minskade med 4 procent under första halvåret 2016 jämfört med motsvarande period 2015. De två stöldbrottstyper för vilka antalet anmälda brott minskade mest i antal var stöld ur och från motordrivet fordon och biltillgrepp.

Antalet anmälda stöldbrott har minskat under de första halvåren den senaste tioårsperioden. Det anmäldes 13 procent färre brott under första halvåret 2016, jämfört med första halvåret 2007.

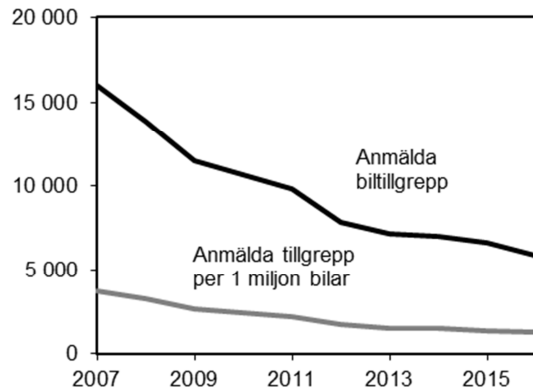

Figur 10. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, första halvåren 2007–2016.

Bilbrott

Första halvåret 2016 minskade antalet anmälda *biltillgrepp* med 748 brott eller 11 procent. Även antalet anmälda brott om *stöld ur och från motorfordon* minskade, med 1 920 brott eller 7 procent, jämfört med motsvarande period 2015. Totalt anmäldes

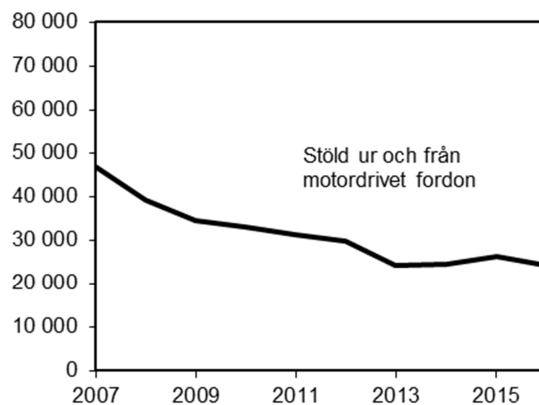
5 870 biltillgrepp och 24 300 stölder ur och från motordrivet fordon under det första halvåret 2016. Jämfört med det första halvåret 2007 har antalet anmälda biltillgrepp minskat med 63 procent, medan antalet anmälda stölder ur och från motorfordon har gått ner med 48 procent.

Första halvåret 2016 och förändring jämfört med första halvåret 2015:

Biltillgrepp	5 870 brott -748 (-11 %)
--------------	-----------------------------

Figur 11. Totalt antal anmälda biltillgrepp samt antalet anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik, åren 2007–2016 (källa: SIKA för 2006–2009, Trafikanalys från och med 2010).

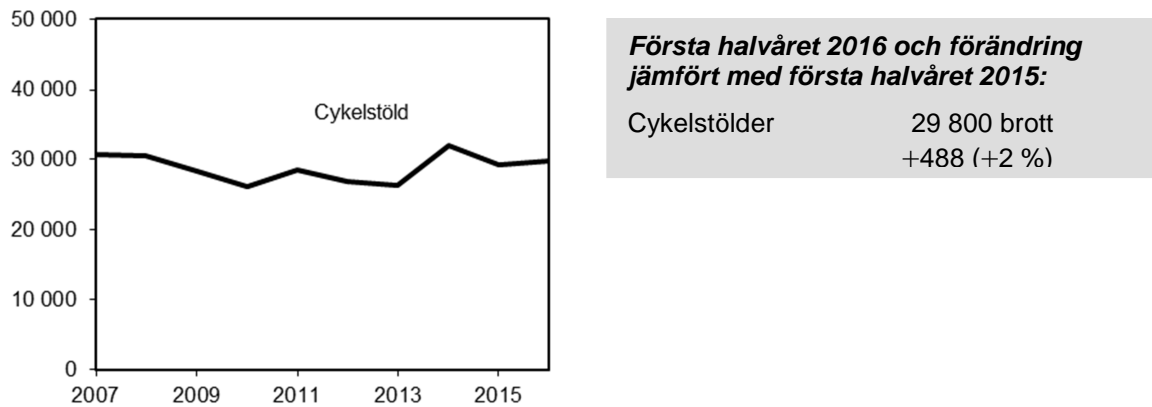
Första halvåret 2016 och förändring jämfört med första halvåret 2015:

Stöld ur och från motordrivet fordon	24 300 brott -1 920 (-7 %)
--------------------------------------	-------------------------------

Figur 12. Antal anmälda stölder ur och från motordrivet fordon, första halvåren 2007–2016.

Cykelstöld

Första halvåret 2016 anmäldes 29 800 *cykelstölder*, vilket är en ökning jämfört med samma period föregående år. De senaste tio åren har antalet anmälda brott under de första halvåren fluktuerat. Jämfört med första halvåret 2007 har dock antalet anmälda brott minskat med 3 procent.

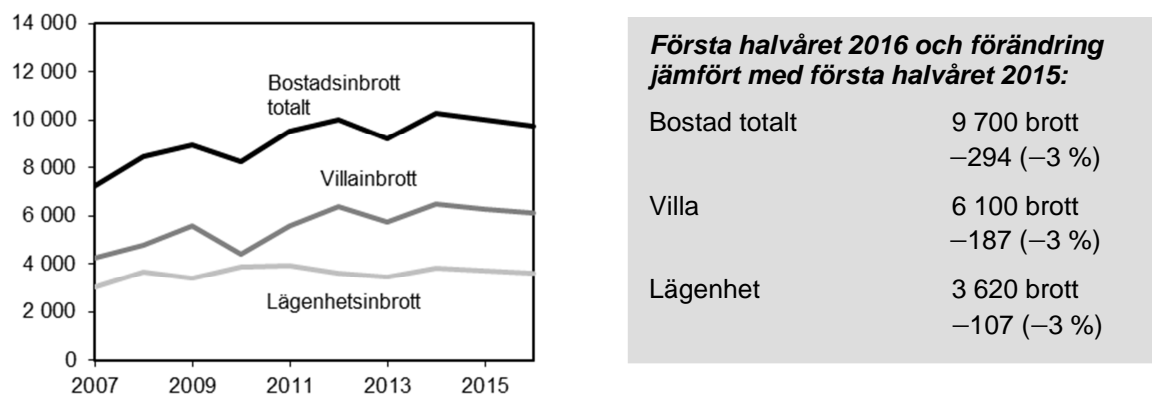

Figur 13. Antal anmälda cykelstölder, första halvåren 2007–2016.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstölder

Första halvåret 2016 anmäldes 9 700 *bostadsinbrott* totalt, vilket innebär en minskning med 3 procent jämfört med första halvåret 2015.

Antalet anmälda inbrott i villa och radhus minskade med 3 procent, till 6 100 brott. De anmälda lägenhetsinbrotten minskade även de med 3 procent, till 3 620 brott.

Figur 14. Antal anmälda bostadsinbrott, första halvåren 2007–2016.

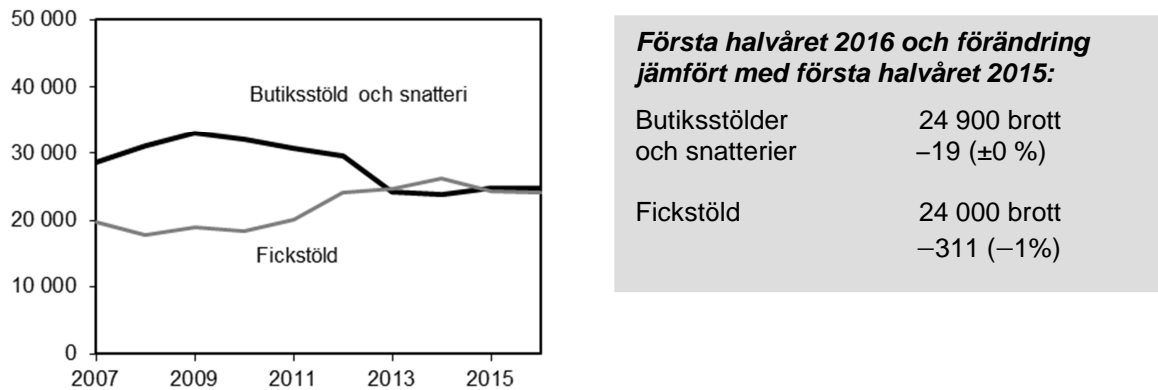
Helårsstatistiken skiljer sig något från halvårsstatistiken, framför allt vad gäller de anmälda villainbrotten, som under de första halvåren sedan 2007 har fått en alltmer säsongsbetonad prägel. Vid mer detaljerade analyser framträder november som den månad då det anmäls flest villainbrott, tätt följd av december och oktober. Denna tydliga struktur återfinns inte bland lägenhetsinbrotten, som endast uppvisar mindre variationer av antal anmälda brott under året.

Butiksstöld och fickstöld

Under första halvåret 2016 anmäldes 24 900 *butiksstölder*, vilket är en oförändrad nivå av antalet anmälda brott jämfört med första halvåret 2015. Antalet anmälda butiksstölder har varierat de första halvåren under den senaste tioårsperioden, men jämfört med det första halvåret 2007 har de minskat med 13 procent. De anmälda butiksstöldernas nivå påverkas i hög grad av butikernas kontrollåtgärder och interna riktlinjer för att polisanmäla butiksstölder och snatteri.

Antalet anmälda brott om *fickstöld* uppgick under första halvåret 2016 till 24 000. Det innebär en minskning med 1 procent jämfört med samma period föregående år. Antalet

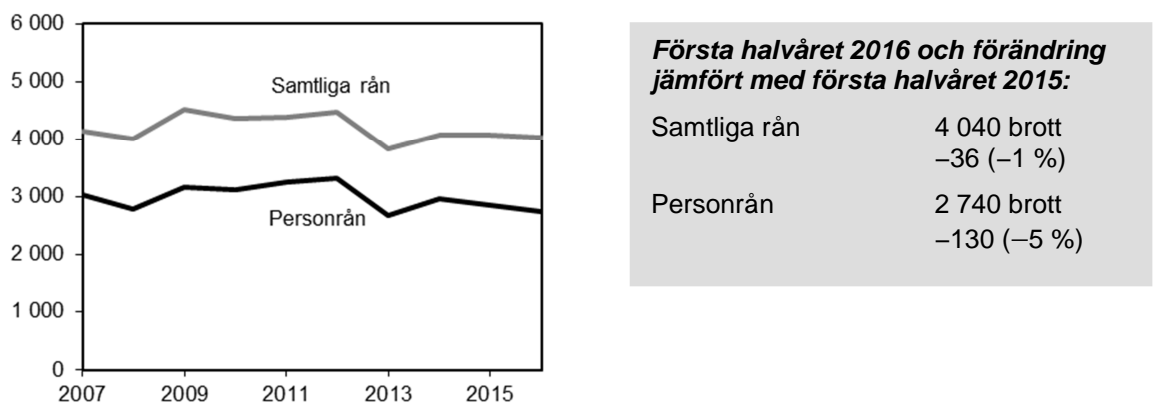
anmälda fickstöldar låg på en relativt jämn nivå mellan 2007 och 2010 för att därefter öka. Det anmäldes 22 procent fler fickstöldar under första halvåret 2016 jämfört med motsvarande period 2007.

Figur 15. Antal anmälda butiksstöldar och snatterier, första halvåret 2007–2016.

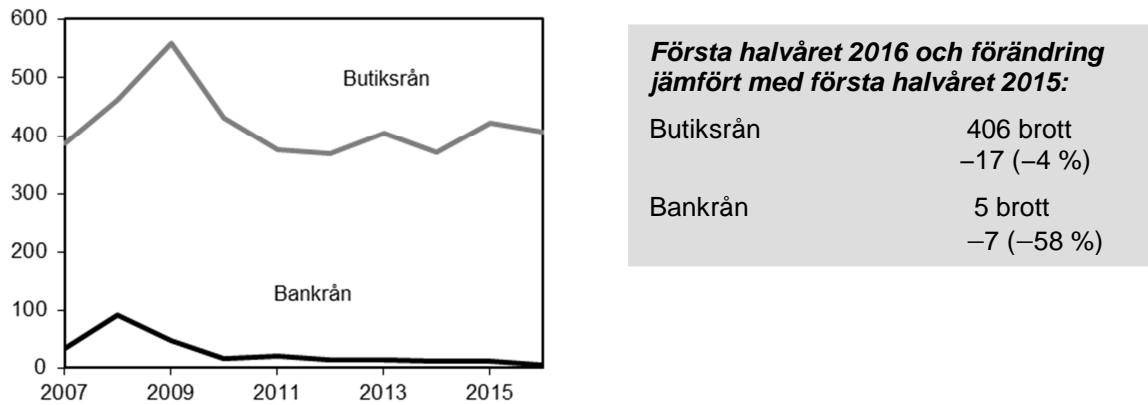
Rån

Antalet anmälda rån låg på ungefär samma nivå under första halvåret 2016 jämfört med motsvarande period 2015, totalt anmäldes 4 040 rån. Antalet anmälda rån mot privatpersoner (personrån), som är den vanligaste typen av rån, minskade med 5 procent.

Figur 16. Totalt antal anmälda rån och personrån, första halvåret 2007–2016.

Brottsanmälningar om andra typer av rån är betydligt ovanligare, men ofta grövre, eftersom det relativt sett är vanligare att förövarna använder skjutvapen. Bland de andra typerna av rån återfinns bland annat *butiksrån*, för vilka antalet anmälda brott minskade med 4 procent (-17 brott) under det första halvåret 2016. Därutöver anmäldes 5 rån mot bank vilket är 7 anmälda brott färre jämfört med samma period 2015. Antalet anmälda bankrån har uppvisat stora variationer i antal under åren. Under första halvåret 2016 anmäldes 19 *taxirån*, vilket var ett fler än första halvåret 2015.

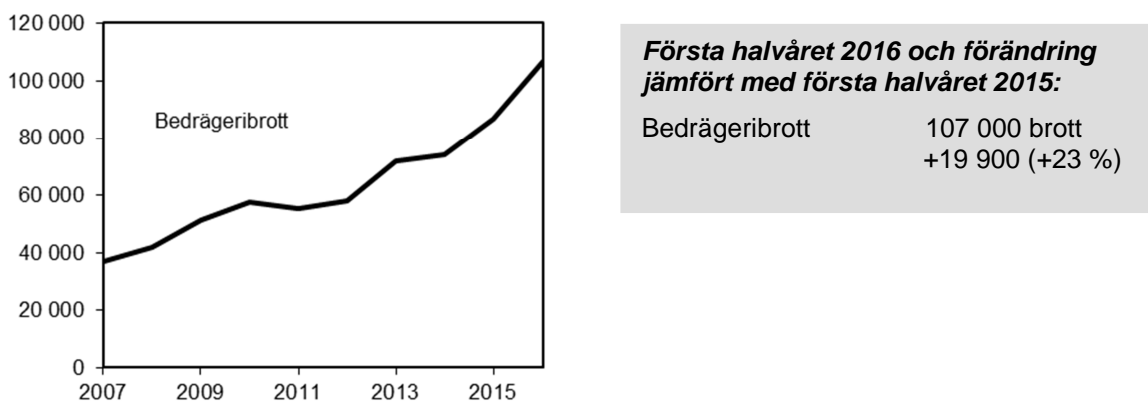
Figur 17. Antal anmälda butiksrån och bankrån, första halvåren 2007–2016.

Utvecklingen för övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under första halvåret 2016 anmäldes 107 000 *bedrägeribrott*³ (9 kap. brottsbalken). Det innebar en ökning med 23 procent jämfört med första halvåret 2015. De anmälda brotten ökade för de flesta bedrägerityper, men datorbedrägeri, som uppgick till 51 000 anmälda brott, ökade mest (+87 %). Däremot minskade anmälningar om bedrägeri med hjälp av så kallad bluffaktura med 30 procent, till 5 320 anmälda brott.

Trots att de anmälda bidragsbrotten (som tidigare räknades in i kategorin bedrägeribrott) särredovisas i statistiken sedan 2008 har antalet anmälda bedrägeribrott nästan trefaldigats mellan de första halvåren 2007 och 2016. Antalet anmälda brott varierar dock mellan olika typer av bedrägerier, bland annat beroende på omständigheterna kring brottet samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott där en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. För enskilda typer av bedrägerier, som exempelvis datorbedrägeri, kan statistiken därmed uppvisa stora variationer från år till år.

Figur 18. Antal anmälda bedrägeribrott, första halvåren 2007–2016.

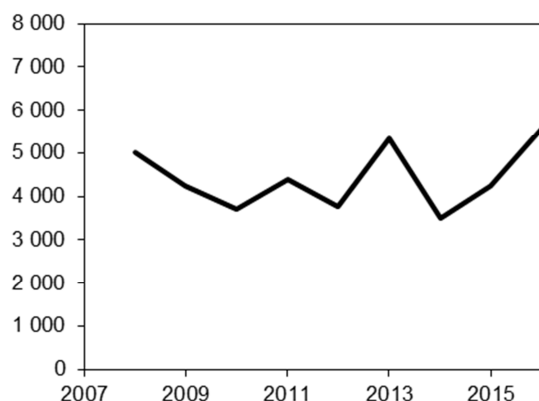
Bidragsbrott

Den 1 augusti 2007 trädde bidragsbrottslagen i kraft och började tillämpas för bedrägerier mot vissa statliga och kommunala myndigheter. Dessa brott, som tidigare

³ Exklusive bidragsbrott.

ingick i de anmälda bedrägeribrotten, redovisas separat i statistiken sedan 2008.

Första halvåret 2016 anmäldes 5 580 *bidragsbrott*, vilket motsvarar en ökning med 32 procent jämfört med första halvåret 2015. Mer än hälften av de anmälda bidragsbrotten avser brott mot Försäkringskassan; dessa ökade med 78 procent, till 3 970 anmälda brott. De anmälda bidragsbrotten har sedan 2008 ökat med 11 procent (+559 anmälda brott). Bidragsbrott är ett brott där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av myndigheters förmåga att upptäcka brott genom olika kontrollinsatser.

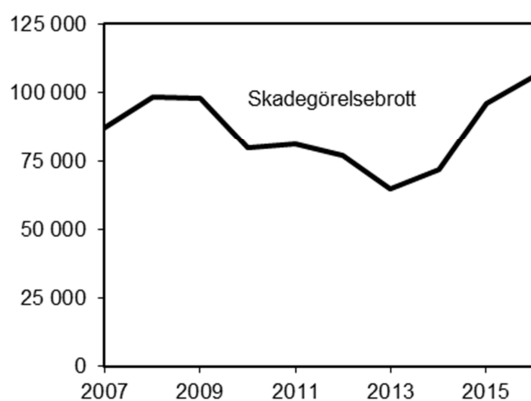

Figur 19. Antal anmälda bidragsbrott, första halvåret 2007–2016.

Skadegörelsebrott

Första halvåret 2016 anmäldes 106 000 *skadegörelsebrott*, vilket är 10 procent fler än samma period föregående år. De anmälda brotten om skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) ökade med 164 procent (+12 500 brott), medan antalet anmälda brott om klotter mot kollektivtrafik samt annan skadegörelse (ej klotter) minskade med 22 respektive 21 procent.

Utvecklingen av de anmälda skadegörelsebrotten har varierat över den senaste tioårsperioden, men har ökat med 22 procent sedan det första halvåret 2007. Det är vanligt förekommande att stora mängder anmälda skadegörelsebrott registreras vid ett och samma tillfälle. Brotten kan vid dessa fall härröra från tidigare år. Mängden skadegörelsebrott som anmäls och registreras varierar beroende på berörda aktörers rutiner vid rapportering och registrering av brotten.

Första halvåret 2016 och förändring jämfört med första halvåret 2015:

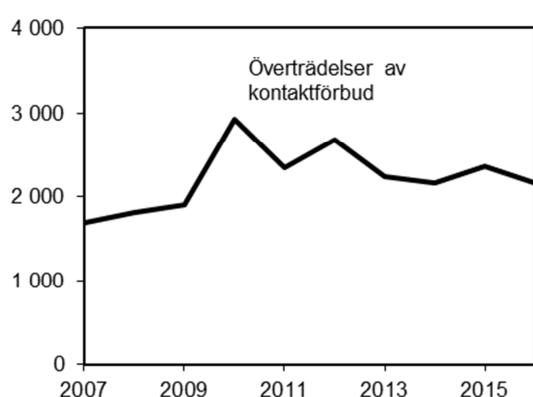
Skadegörelsebrott	106 000 brott
	+9 860 (+10 %)

Figur 20. Antal anmälda skadegörelsebrott, första halvåret 2007–2016.

Överträdelse av kontaktförbud

Den 1 oktober 2011 ersattes lagen om besöksförbud med lagen om kontaktförbud (SFS 2011:487) i syfte att förbättra situationen för de personer som på olika sätt har utsatts eller riskerar att utsättas för våld, hot och trakasserier. Lagändringen innebär bland annat att de som dömts till kontaktförbud nu kan övervakas med hjälp av elektronisk fotboja. Detta bör beaktas vid analyser av utvecklingen för de anmälda brotten.

Första halvåret 2016 anmäldes 2 170 överträdelser av kontaktförbud, vilket innebär en minskning med 8 procent jämfört med första halvåret 2015. Vid denna typ av brott är det vanligt att en enskild gärningsperson begår ett upprepat antal överträdelser mot ett kontaktförbud, vilket resulterar i ett stort antal brott i en enda anmälan. Enstaka stora ärenden av denna typ kan ge upphov till relativt stora variationer i antalet anmälda överträdelser mellan olika år.

Första halvåret 2016 och förändring jämfört med första halvåret 2015:

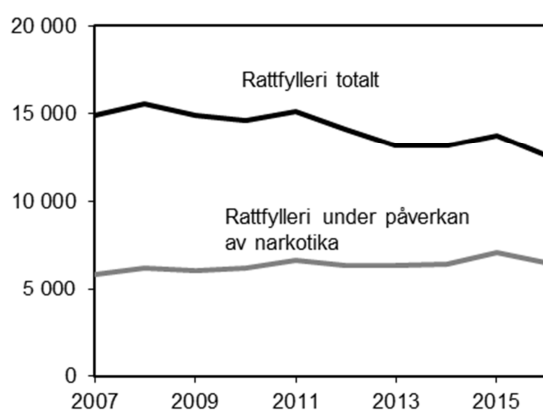
Överträdelse av Kontaktförbud	2 170 brott -189 (-8 %)
-------------------------------	----------------------------

Figur 21. Antal anmälda överträdelser av besöksförbud/kontaktförbud, första halvåret 2007–2016.

Rattfylleribrott

Första halvåret 2016 anmäldes 12 500 rattfylleribrott, vilket är en minskning jämfört med första halvåret 2015. Även anmälda brott om rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, minskade med 8 procent, till 6 500 anmälda brott.

Trafikbrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott påverkas av polisens trafikkontrollinsatser. Antalet anmälda brott om rattfylleribrott ökade till exempel kraftigt från början av 2000-talet fram till 2008 bland annat på grund av att polisen nästan fördubblade antalet slumpvisa alkohol- och drogtester under perioden.

Första halvåret 2016 och förändring jämfört med första halvåret 2015:

Rattfylleri totalt	12 500 brott -1 230 (-9 %)
Under påverkan av narkotika	6 500 brott -575 (-8 %)

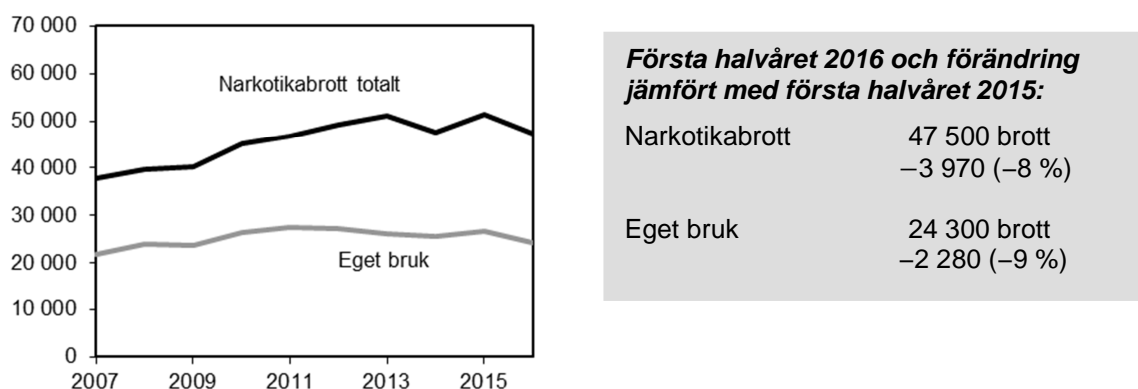

Figur 22. Antal anmälda rattfylleribrott, första halvåret 2007–2016.

Narkotikabrott

Första halvåret 2016 minskade antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* med 8 procent till 47 500 anmälda brott. Framför allt var det anmälda brott om eget bruk och överlåtelse av narkotika som minskade med 9 respektive 27 procent.

Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripande verksamhet. Under 1990-talet och fram till 2001 låg antalet anmälda narkotikabrott på en relativt konstant nivå. Under 2000-talet intensifierades polisens insatser på området, vilket gav utslag i statistiken.

Figur 23. Antal anmälda narkotikabrott, första halvåret 2007–2016.

Några nya redovisningar 2016

Från och med 2016 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken:

- Olaga hot har delats upp på *internetrelaterat* och *ej internetrelaterat*. Under första halvåret 2016 anmäldes 26 600 olaga hot, varav 8 procent anmäldes som internetrelaterat och resterande som ej internetrelaterat.
- Ärekränkingsbrotten har delats upp på *internetrelaterat* och *ej internetrelaterat*. Under första halvåret 2016 anmäldes 6 270 ärekränkingsbrott, varav 34 procent anmäldes som internetrelaterat och resterande som ej internetrelaterat.
- Stöld av diesel har delats upp på *ur större fordonstankar* respektive *ur större tankar (ej kopplade till fordon)*. Under första halvåret 2016 anmäldes 1 800 respektive 256 sådana brott.
- Skadegörelsebrott genom brand har delats upp på *bilbrand eller brand på andra motorfordon* respektive *brand på annat än motorfordon*. Det första halvåret 2016 anmäldes 1 720 brott gällande bilbrand eller brand på andra motorfordon och 1 680 brott gällande brand på annat än motorfordon.
- Lagen om straff för terroristbrott har funnits sedan den 1 juli 2003 och särredovisas i statistiken sedan 1 januari 2016, det första halvåret 2016 hade 10 anmälda brott registrerats.
- Lagen om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet infördes 2010 och särredovisas i statistiken sedan 1 januari 2016, det första halvåret 2016 hade 3 anmälda brott registrerats.
- Lagen om vissa internationella sanktioner särredovisas i statistiken sedan den 1 januari 2016, det första halvåret 2016 hade 3 anmälda brott registrerats.

Regionala variationer

Sedan den 1 januari 2015 är Polismyndigheten indelad i sju polisregioner, istället för de tidigare 21 länspolismyndigheterna. Det innebär att statistiken över anmälda brott numera utgår från de nya polisregionerna. Dessa regioner sträcker sig över de gamla länspolismyndigheterna enligt nedan.

Region Nord består av Jämtlands, Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län.

Region Mitt består av Gävleborgs, Uppsala och Västmanlands län.

Region Stockholm består av Stockholms och Gotlands län.

Region Öst består av Jönköpings, Södermanlands och Östergötlands län.

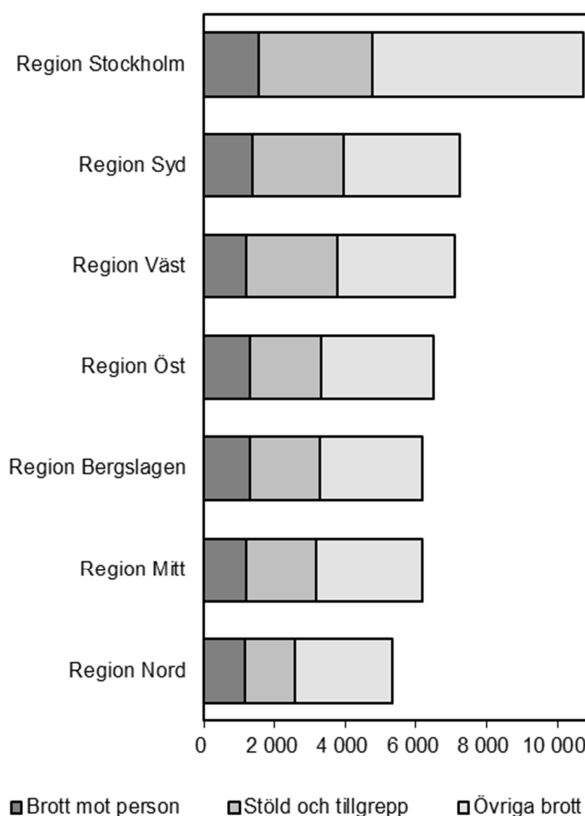
Region Väst består av Hallands och Västra Götalands län.

Region Syd består av Kalmar, Blekinge, Kronobergs och Skåne län.

Region Bergslagen består av Dalarnas, Värmlands och Örebro län.

För mer information, se avsnittet *Statistikens innehåll – regional fördelning*.

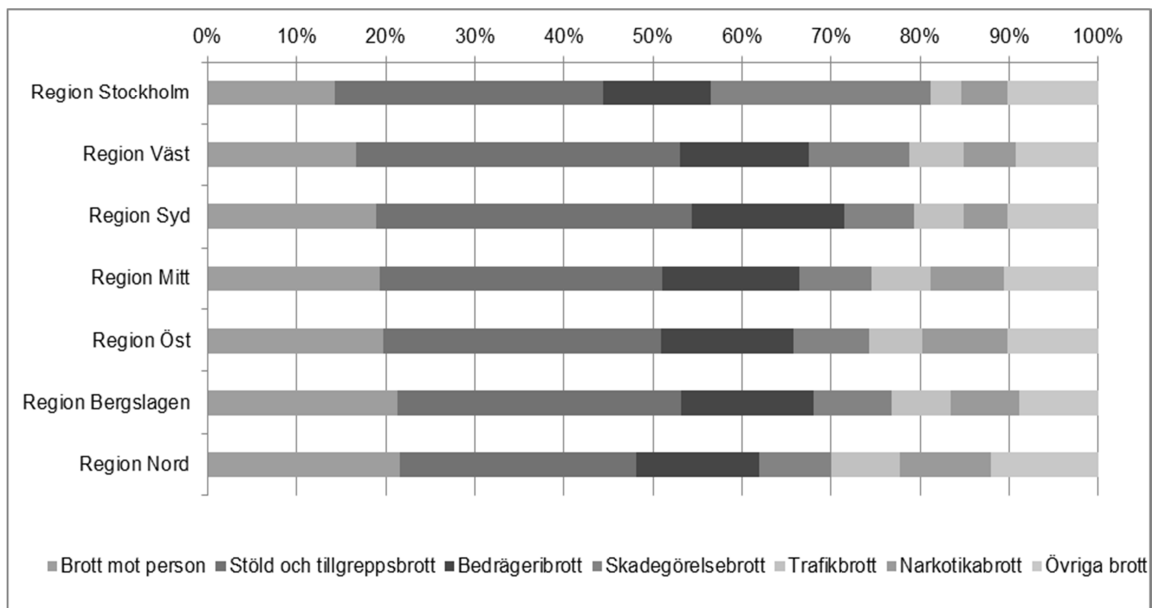
I relation till folkmängden anmäldes totalt sett flest brott i region Stockholm: under första halvåret 2016 anmäldes 10 800 brott per 100 000 invånare. Motsvarande siffra för region Nord var 5 330 brott. Antalet anmälda *brott mot person* per 100 000 invånare är ungefär lika stort i samtliga regioner, de varierar mellan 1 150 och 1 530 anmälda brott. Det anmälda antalet stöld och tillgrepsbrott samt övriga brott är däremot fler per 100 000 invånare i storstadsregionerna än i övriga regioner.

Figur 24. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, regionvis, första halvåret 2016.

Vid kommunvisa jämförelser finns storstäderna Stockholm, Malmö och Göteborg bland de kommuner som redovisar högst antal anmälda brott per 100 000 invånare. Men även kommuner med hög genomströmning av människor som inte är bofasta i kommunen, till exempel Sigtuna (internationell flygplats) och Helsingborg (färjetrafik), uppvisar ett högt antal anmälda brott per 100 000 invånare i befolkningen. I storstäderna redovisas av samma skäl det högsta antalet anmälda brott i stadskärnorna, som stadsdelen Norrmalm i Stockholm och Centrum i Göteborg respektive Malmö.

I region Nord och Bergslagen utgör anmälda *brott mot person* drygt 20 procent av samtliga anmälda brott, medan de i region Stockholm utgör cirka 15 procent. I region Stockholm utgör skadegörelsebrott en större andel av samtliga anmälda brott än i de övriga regionerna.

Figur 25. Andel anmälda brott av totalt antal anmälda brott i respektive region, efter brottskategorier, första halvåret 2016.

Statistikens innehåll

Preliminär statistik

Den statistik som redovisas här är *preliminär*. Det innebär att vissa brott som anmälts under redovisningsperioden inte har hunnit komma med i statistiken, på grund av långa rapporteringstider. De kommer dock med i den *slutliga* årsstatistiken, som omfattar samtliga brott som rapporterats till och med två månader efter redovisningsårets slut.

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som anmälts och registrerats vid Polismyndigheten, Tullverket, Åklagar- eller Ekobrottsmyndigheten under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället, och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit till följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisats i kriminalstatistiken⁴.

För brott som anmälts till och registrerats av Tullverket (huvudsakligen smuglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ner kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige, per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av denna verklighet, nämligen den del som kommer till polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (rapport 2006:1), som finns på Brås webbplats, www.bra.se.

---

⁴ När det gäller dödligt våld genomför Brå sedan 2002 en specialstudie för att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt. Resultatet av studien presenteras i en separat rapport som finns tillgänglig på Brås webbplats, www.bra.se. Resultaten publiceras i samband med den slutliga statistiken.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)⁵, brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen samt brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling⁶ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Separata redovisningar för försöksbrotten görs enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras det i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Polismyndigheten, Tullverket, Åklagar- och Ekobrottsmyndigheten. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott*, som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *RIF0057 Riktlinjer för antalsräkning av brott*, som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per polisregion, vanligtvis där brotten anmäls, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brotten bara per polisregion.

Från och med den 1 januari 2015 har polisen omorganiserats, vilket innebär att de 21 länspolismyndigheterna har omvandlats till en Polismyndighet, indelad i sju polisregioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Från och med 2015 redovisas statistiken för de sju regionerna istället för länsvis.

I figur 13 och tabell 3 nedan redovisas de nya polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt befolkningmängden i regionerna.

⁵ Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

⁶ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas att en person antingen i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Figur 18. Länsindelning i de nya polisregionerna.

Tabell 3. De nya polisregionerna, tillhörande län och befolkningsmängd.

Polisregion	Län som ingår i nya polisregionerna	Befolkningsmängd år 2014
Nord	<ul style="list-style-type: none"> • Jämtland • Norrbotten • Västerbotten • Västernorrland 	882 000
Mitt	<ul style="list-style-type: none"> • Gävleborg • Uppsala • Västmanland 	891 000
Stockholm	<ul style="list-style-type: none"> • Stockholm • Gotland 	2 260 000
Öst	<ul style="list-style-type: none"> • Jönköping • Södermanland • Östergötland 	1 070 000
Väst	<ul style="list-style-type: none"> • Halland • Västra Götaland 	1 940 000
Syd	<ul style="list-style-type: none"> • Kalmar • Blekinge • Kronoberg • Skåne 	1 870 000
Bergslagen	<ul style="list-style-type: none"> • Dalarna • Värmland • Örebro 	842 000

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan, som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet RAR. Uppgifterna samlas in centralt hos polisen och levereras sedan till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levereras till Brå. Brå granskar och bearbetar uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, bland annat genom ny insamlingsteknik och nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser över tid.

Förändringar i statistiken på grund av enskilda ärenden som omfattar många brott

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd brott kan ge upphov till märkbara förändringar i statistiken över anmälda brott, uppklarade brott och misstänkta personer mellan olika år. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg.

Enstaka stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet om huruvida en förändring är generell. Stora ärenden är ovanliga, men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av stora ärenden som har identifierats de senaste fem åren i fallande ordning. Inga stora ärenden har identifierats under det första halvåret 2016.

- 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende överlåtelse inklusive vårdslöshet av narkotika i polisregion Nord.
- 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många brott avseende överlåtelse inklusive vårdslöshet av narkotika i polisregion Stockholm.
- 2015 anmäldes ett enskilt ärende med många barnpornografibrott i polisregion Syd.
- 2014 anmäldes ett ärende med många sexualbrott (sexuellt övergrepp, utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuellt ofredande) samt barnpornografibrott i Gotlands län.
- 2014 anmäldes ett ärende med många brott gällande kränkande fotografering i Uppsala län.
- 2013 anmäldes ett ärende med många ofredandebrott i Jönköpings län.
- 2012 anmäldes ett par ärenden med många langningsbrott (olovlig försäljning och olovligt innehav av alkoholdrycker) i Kronobergs län.
- 2011 anmäldes ett stort ärende med många dopningsbrott i Skåne.

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i fallande ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år kan gå direkt till det aktuella stycket.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, som är indelad i sju polisregioner och som ersätter de tidigare 21 länsmyndigheterna.
- Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av samma kontaktförbud separat. Det gör det möjligt att särredovisa enbart initialt utfärdade kontaktförbud eller samtliga utfärdade kontaktförbud inklusive eventuella förlängningar.

I tidigare redovisningar, från 2008 till och med mars 2014, ingick de kontaktförbud som utfärdades initialt eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång, oavsett om det hade förlängts eller ej.

- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av polisens ärendehanteringssystem Pust, och systemet stängdes därmed för nyregistrering av brott. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet RAR. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust mellan 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleri och olovlig körning.
- Från och med juni 2013 har polisen registrerat smitning från parkeringsskada (2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a trafikförordningen 1998:1276) med brottskoden 3006 i Pust istället för med brottskoden 9001 för övriga bötesbrott. I enlighet med Brås instruktioner har brottskod 3006 tidigare endast använts för allvarigare smitningsbrott (5 § 1 st. trafikbrottslagen 1951:649). Brottskod 9001, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott gällande brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott första halvåret 2014 kan jämföras med tidigare eller senare perioder.
- Under februari 2013 driftsatte polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust), som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket har inneburit att det inledningsvis har använts i begränsad omfattning av polismyndigheterna. Brå har samarbetat med Polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgjorde kan ha gett effekter som är svåra att överblicka. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Siebel-Pust mellan 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri),

ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleri och olovlig körning.

- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet, men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har det påverkat statistiken över brott mot skattebrottslagen, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms påverkan vara försumbar.
- Under perioden augusti till december 2012 gjorde Polisen anpassningar i sitt ärendehanteringssystem RAR, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förändringar i och med anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott är bland annat förändringar i hur brott registreras och hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos Polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet när statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.
- Till följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter, gjordes anpassningar i Brås statistikdatabas under 2010. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagar- eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt hänföras till anmälda skattebrott samt även till viss del borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har nästan dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för 2007, och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För 2008–2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit, liksom 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott mellan 2007–2010 inte relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för rättsstatistik på Brå.
- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under det andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning

och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott*, som finns publicerade på www.bra.se, övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning, som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklARATION eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklARATIONER och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott mellan 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg mellan 2002–2006. Felet innebär att antalet brott underskattades något under de åren.
- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun, utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.
- Mellan 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter (en per län). Omorganisationen medförde vissa problem med leveranserna av indata. Detta påverkade i viss mån statistiken, särskilt vad gäller regionala uppgifter.
- 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen

har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.

- Mellan 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott (utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika), vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.
- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott, samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vilken mån dessa omläggningar har påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes mellan 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

För statistiken över anmälda brott, uppklarade brott samt misstänkta personer är uppgifter om brottskod avgörande för till vilken brottstyp man räknar brotten, besluten eller de registrerade misstänkarna. För att få en bättre förståelse för kvaliteten i registreringerna av brottskoder har Brå genomfört en kvalitetsstudie, som publicerades i september 2012.

Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brott inom de olika brottskategorierna. Det är sällan som anmälda brott skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel ansågs studiens samtliga anmälda brott som getts en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om: datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, som *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med egen brottskod var underanvända, till exempel *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler avseende *i nära relation/ej i nära relation*, *bekant/obekant*, *grovt/annat än grovt*, *försök/fullbordat* samt *inomhus/utomhus*. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare

information, se rapporten *Användningen av brottskoder, en kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken*: www.bra.se/brottskodsstudie

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet fall av dödligt våld gör Brå specialstudier av underlaget till statistiken sedan 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att klargöra om det bland dessa gärningar finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld, som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

För mer information, se *Konstaterade fall av dödligt våld – Statistik för 2014*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Specialstudie om ekobrott

2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brås och Ekobrottsmyndighetens respektive statistik över anmälda ekobrott. Slutsatsen blev att Brås statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person, och att skattebrotten räknas på olika sätt. I och med införandet av Cåbra 2007 levereras även information om brott som saknar en misstänkt person till Brå.

För mer information, se *Kvalitetsstudie om ekobrott*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Juli 2016

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Utifrån uppgifter insamlade från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och publicerar Brå årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i publikationen *Kriminalstatistik*.

Sedan 1995 ansvarar Brå för och publicerar den officiella kriminalstatistiken, dessförinnan hade Statistiska centralbyrån det ansvaret. Officiell statistik över anmälda och upplarade brott har förts sedan 1950-talet, medan statistiken över misstänkta personer förts sedan 1970-talet. Detsamma gäller även statistiken över återfall i brott. Allra äldst är statistiken över personer lagförda för brott samt kriminalvårdsstatistiken, som båda har framställts sedan 1830-talet.